

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

**50 jaar werk
voor de kerk** [p.6]

Gereformeerde Gemeente Enschede

18/02/2016
jaargang 94

nr **21**

In 1922 ontstaat er in Enschede een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Rijssen-Esch. Aanvankelijk worden de kerkdiensten bij de leden thuis gehouden. Later komt men in gebouw 'Jeruël' en in een voormalige timmermanswerkplaats bijeen. Op 21 april 1949 vindt de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. Drie jaar later betreft men het kerkgebouw 'Elim'

aan de Noorderhagen. Op 5 februari 1983 wordt de bioscoop naast de kerk door brand verwoest en loopt het kerkgebouw ernstige brand- en waterschade op. Enkele maanden later verhuist men naar het voormalig Protestants Militair Tehuis aan de Weerseloseweg, waar men nog steeds bijeenkomt. De gemeente is vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 60.

Geleden in Gethsémané

Ze zijn uit de paaszaal vertrokken. Ze hebben Jeruzalem verlaten richting het oosten. Naar de Olijfberg. Daar aan de voet van de Olijfberg is een olijvenhof. De Heere Jezus komt daar wel vaker om te bidden. Maar nu is het voor de discipelen een droevige gang. Judas is weggegaan om zijn Meester te gaan verraden. En de Heere Jezus spreekt over Zijn lijden en Zijn heengaan naar Zijn Vader. Ja, ze worden ook vertroost door de komst van de Trooster, maar het kan hen nu niet vertroosten.

*Toen ging Jezus met hen in een plaats, genaamd Gethsémané...
Mattheüs 26:36a*

Ze gaan de Kidron over, in stilzwijgen vervolgen ze hun weg tot ze bij de hof Gethsémané komen. Wat zou er door hen heen zijn gegaan? Het gaat zo anders dan de discipelen denken. Het lijkt allemaal verkeerd te gaan. De Liefste in hun leven zal gaan lijden en sterven. De hoop wordt weggenomen. De verwachting wordt afgesneden. Zal het hier dan eindigen? Kent u die gang in het leven?

De Borg gaat in de hof
Wanneer Christus komt in de hof laat Hij acht van Zijn discipelen achter. Ze moeten op hun Meester wachten totdat Hij zal gebeden hebben. Drie discipelen mogen wat verder mee in de hof. Het zijn Petrus, Johannes en Jakobus. Echter, ook hen laat Christus achter. Ze moeten waken. De

ds. P.D. den Haan,
Tholen

Zaligmaker gaat alleen verder. Immers, Hij heeft de pers alleen getreden. Wanneer uit de poriën van de Borg het bloed geperst wordt, slapen Zijn discipelen. Zo heeft deze Herder gestreden voor Zijn schapen. Om hen te brengen op de plaats die Hij bereiden zal.

Toen ging Jezus...in een plaats... Wanneer we de Borg zo zien gaan in de hof doet dat ons denken aan een andere hof. De hof van Eden, waarin Adam mocht leven in de gemeenschap met God. Daar was het volkomen goed. De schepping en de schepselen loofden en prijsden God. Maar wat is er in die hof gebeurd? In de hof van Eden heeft Adam zijn vreugde verloren. In de hof van Eden is Adam overwonnen door de slang. In de hof van Eden was Adam ongehoorzaam en kreeg hij zijn doodsvonnis. En in hem het gehele menselijke geslacht. Wanneer we de Borg dan zien gaan in de hof van Gethsémané mag dat ons wel vernederen en verbreken. Zijn gang in de hof bepaalt ons bij onze diepe val in Adam. Het laat ons zien dat we buiten de gemeenschap van God leven en dood zijn door de misdaden en de zonden. *Toen ging Jezus...* wat zou het groot zijn wanneer dat ons mag verbreken. Dat het ons door de werking van Zijn Geest mag brengen als een arme zondaar aan de voeten van de HEERE. Ook na ontvangen genade is het zo nodig om verootmoedigd te worden. In het zien op Jezus, Die de hof ingaat, worden de ware kinderen des Heeren steeds dieper ingeleid in hun zondig bestaan. Opdat in die weg het wonder van de tussentredende Middelaar steeds groter mag worden.

De Borg lijdt in de hof

Daar ligt Hij nu voor het aangezicht van Zijn Vader. De Zoon des mensen. Hij is zeer bedroefd. Het is een pijnlijke droefheid, een onpeilbare benauwdheid die bezit neemt van Christus. Het is een droefheid tot de dood. Hij wordt als het ware omzingeld door droefheid. Er is geen uitweg. Het perst Hem het bloed uit Zijn lichaam. De helle machten vallen de Borg in alle hevigheid aan. Ze doen er alles aan om Hem te weerhouden van Zijn verlossingswerk. De beker van Gods toorn wordt Hem voorgesteld. Dat brengt de Verlosser tot

In dit nummer

- 4** Een laatste uitdeling
- 8** Onderwijs, bestuur en toezicht anno 2016
- 10** De aantrekkingskracht van het klooster

- 2** Geleden in Gethsémané
- 3** De levende hoop [7]
- 5** De "Kommareek" uit Elberfeld [2]
- 6** 50 jaar werk voor de kerk
- 7** Even maar
- 9** Vreemdelingen en de Bijbel [2]
- 11** Schepping en evolutie [7]
- 12** Het merg van het Evangelie [15]
- 13** Kerknieuws
- 14** Berichten
- 15** Kerkdiensten
- 20** Kan onze Generale Synode veranderingen aanbrengen in het Doopformulier?

De levende hoop [7]

Zijn gebed: *Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.* Wat toont dit gebed het diepe lijden van Jezus. Wat toont het de diepte van de val in Adam en het verschrikkelijke van de zonden. *Laat dezen drinkbeker van Mij voorbijgaan.* Maar wat komt ook openbaar de volkomen gehoorzaamheid van Christus. Volkomen gehoorzaam tot volvoering van het welbehagen van Zijn Vader. Hij geeft Zijn leven in de handen van Zijn Vader. *Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt.* Paulus zegt in Hebrëeën 5:7 dat dit gebed is verhoord. Het is verhoord, want de Zoon des mensen ontving kracht en moed van Zijn Vader. Zodat Hij niet is bezweken onder de helse machten en verlost werd van Zijn grote benauwdheid. Zonder de ondersteuning van Zijn Godheid had Jezus nooit gehoorzaam kunnen zijn. Geen mens zou het ooit kunnen dragen. Maar deze Middelaar, Die God en mens is, heeft alles volkomen volbracht tot eer van Zijn Vader en tot zaligheid van Zijn volk. In het Lukasevangelie lezen we: *en van Hem werd gezien een engel uit den hemel, die Hem versterkte.* Nee, deze engel heeft niet meegedragen. Dat kon niet. Deze engel heeft de lijdende Borg getoond dat het des Vaders welbehagen is dat Zijn Zoon moet lijden. Dat het de wil van Zijn Vader is dat Zijn Zoon de beker van Zijn toorn geheel leeg drinkt. Zo heeft Jezus in de hof van Gethsémané Gods toorn gedragen om zo de gunst te herstellen tussen God en de uitverkorenen. In de hof van Gethsémané was Jezus bedroefd om zo verloren Adamskinderen weer vreugde te kunnen geven. In de hof van Gethsémané heeft Jezus de kop van de satan vermord om zo de uitverkorenen te verlossen uit de klauwen van de satan. In de hof van Gethsémané is Jezus gehoorzaam geweest om zo voor dode zondaren het leven te verwerven. Hij de dood ingegaan om in die weg Zijn volk te brengen tot het eeuwige leven. Te brengen in het hemelse hof, waar God zal zijn alles en in allen. Waar alles zal juichen tot Zijn eer. Wanneer de Heilige Geest de ogen van het geloof richt op deze Borg, mag een zondaar in stille verwondering en aanbidding God verheerlijken. Ik voor u... Hij voor mij...

'Het geloof nu is een vaste grond der dingen, die men hoopt.'

Hebrëeën 11:1

Op Gods beloften is hun hoop toen gevallen. Op Zijn Woord mogen zij hopen, dat Hij hun opende en aan de ziel toepaste. De Heere Zelf sprak tot hen Zijn Woord en, hoe bestreden die belofte ook mag worden, de hoop doet uitzien naar het toegezegde heil, ja zo sterk, dat alle twijfel vluchten moet. De hoop toch sluit de twijfel buiten.

Toch is in de hopen de menigmaal droeve twijfel. Gods weg ter vervulling van het toegezegde heil gaat ook steeds zo door het onmogelijke heen! Alles eindigt zo in de dood. Wij hoopten, zo spraken de Emmaüsgangers, dat Deze Israël verlossen zou. Doch die hoop scheen wel ijdel, want Christus was de dood ingegaan en dat was hun zo'n raadsel gebleven. Evenwel, zo moest het gaan. Het tarwegraan moest in de aarde vallen en sterven om vrucht te dragen. Moest niet de Christus deze dingen lijden, en alzo in Zijn heerlijkheid ingaan?

Maar die hoop kan zo geschokt worden in ons. Doch dan roept de Heere het ook toe: 'Zo Hij vertoeft verbeidt Hem, want Hij die komt, zal zekerlijk komen en niet achterblijven'. En dan is het in de verheffing van die hoop dat met Micha onze ziel zegt: 'Ik zal uitzien naar de Heere; ik zal wachten op de God mijns heils; mijn God zal mij horen'.

Die hoop nu strekt zich uit tot de allergrootste voorwerpen. Om slechts iets te noemen, deze hopen de verwachten de Heere Zelf. Door Goddelijke ontdekking hebben zij hun Godsgemis leren kennen. Met niets kan hun ziel verzadigd worden dan met God alleen. Hun hart kan dorsten naar de levende God, gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen. Hij verklaarde Zich aan hen als de God der Zaligheid, en trok hun hart, ja deed de hoop levend worden op Zijn genade. O, toen riepen zij uit met David: 'U verwacht ik de ganse dag'.

Zij verwachten Christus als hun Borg en Zaligmaker, opdat zij in Hem zouden gevonden worden. Zij hopen op Gods belofte, ter verlossing in al hun in- maar ook uitwendige noden. Hun tegenspoeden zijn vele. Soms zijn zij gekomen in diepten van wateren, de vloed overstroomt hen. Met de kerk van de oude dag klagen zij dan wel: 'Mijn weg is voor de Heere verborgen; en mijn recht gaat van mijn God voorbij'. Dan valt hun hoop op de Heere, dat Hij hun twistzaak twisten, en hun recht zal uitvoeren. Hun beangste ziel hoopt op de Goddelijke ondersteuning. Een woord van Zijn mond is genoeg om hen sterk te doen betrouwen op Hem.

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

(wordt vervolgd)

Het tweede kruiswoord

Een laatste uitdeling

'Voorwaar zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.'

Lukas 23:43

Met Hellenbroek leren we onze catechisanten de vijf gevolgen voor Adam en Eva nadat zij het proefgebod in het paradijs overtreden hadden. Deze gevolgen zijn: Verlies van het beeld Gods, schrik in het geweten, het gevoel dat zij naakt waren, een drievoudige dood onderworpen en uitwerping uit het paradijs.

ds. G.M. de Leeuw,
Opheusden

dat laatste met name vraagt nu een ogenblik onze aandacht. We bevinden immers in de lijdensweken waarin we opnieuw bepaald worden bij de dure prijs die geëist werd om verzoening met God aan te brengen. Het is de Heere Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon, Die dat rantsoen zal geven. Daartoe is Hij mens geworden, maar ook God gebleven. Daartoe hangt Hij nu op de vloekheuvel Golgotha tussen twee moordenaars. In Mattheüs lezen we dat beiden Hem bespot hebben, dus zowel links als rechts van Hem. Er werd een keer aan Hem gevraagd om aan Zijn linker- en rechterhand te mogen zitten door een moeder voor haar zonen, twee van Zijn discipelen. Hij beantwoordde dat met hen te wijzen op Zijn aanstaand lijden, en dat zij niet wisten wat zij begeerden. Daar zullen de moeders van deze twee moordenaars wel nooit om gevraagd hebben, om zo hun zonen naast Hem aan het kruis te mogen hebben, ieder aan een kant. Maar het gebeurt. En met welk gevolg? Om een laatste uitdeling te doen; één zal met Hem meegaan in het Paradijs, de hemel. Want wat vindt er plaats? Eerst wordt nog met Hem gespot. Denkt u dat eens in: zelf de dood voor ogen, nog een ogenblik en dan naar de ziel voor Gods rechterstoel te moeten verschijnen. En toch nog spotten. Wat is een mens in Adam diep gevallen. Maar dan het wonder, ja, het grootste wonder wat daar plaatsvindt, namelijk, een van de twee wordt tot God bekeerd. Lichamelijk is zijn dood niet ver meer. Maar eer hij sterft en satan zo zijn prooi denkt binnen te halen, zal Christus hem zijn vang ontnemen. Met handen en voeten aan het kruis genageld, is toch Zijn mond nog niet gesloten. En uit die gezegende mond zal een eerst spottende, maar nu bekeerde moordenaar horen dat hij wordt meegevoerd naar het paradijs. Niet het aardse, maar het hemelse. Hoe dat gebeurt? Luister: 'Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?' Eerst gaat deze moordenaar zijn mede-kruiseling, ook een moordenaar, bestraffen. O, wat is de zonde in haar uitkomst bitter. En dat om eigen schuld. Dat leeft deze moordenaar in zijn laatste, zeer laat in zijn leven. Maar nog niet te laat. 'En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan heb-

ben; maar Deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.'

Hij verklaart Christus onschuldig, zoals Pilatus dat ook vijf keer gedaan heeft. Maar hoor dan de bede uit zijn mond en hart. Dat hoorden we bij Pilatus niet. O, hij waagt het er op. Er is ook niets bij te verliezen, want het is van zijn kant een verloren zaak. 'Heere, gedenk mijner als Gij in Uw koninkrijk zult gekomen zijn.' De discipelen vroegen na Zijn opstanding en voor Zijn hemelvaart of Hij misschien nog op aarde een koninkrijk zou oprichten? Maar deze man vraagt dat niet. Hij ziet in een paar minuten meer dan een ander in zijn hele leven. Het moet toch wel een wonderlijk Koninkrijk zijn waarvan de Koning aan een kruis hangt? Ja, geliefde lezer, dat is het ook. Want de grondslag van dat Koninkrijk is naar het welbehagen Gods het middelste kruis. Waaraan genageld is Zijn eniggeboren Zoon, toen Kind, nu Man van smarten. Aanstonds is de schuld Zijner uitverkorenen betaald. Eén daarvan hangt naast Hem, één uit twee. Hoor maar het antwoord: 'Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.' O, dat 'met Mij'. Lezer, zeg eens: kent u die 'Mij'? De vijf gevolgen van onze val in Adam in het aardse paradijs zijn werkelijkheid. Maar het derde kruiswoord werd voor een van de twee moordenaars ook werkelijkheid. Stervende de van God vervloekte kruisdood deelde Christus nog Zijn genade uit. Deze schuldig geworden moordenaar neemt Hij mee naar het hemelse paradijs. Een naam lezen we niet. Lezer, van welke leeftijd ook, misschien de uwe? Smeek er maar om, de moordenaar werd verhoord. Volk des Heeren, eruit gehaald, eeuwig wonder. Psalm 22:2 en 3 (berijmd).

(wordt vervolgd)

Vijfdelige serie over bekend gebleven preken

De "Kommappreek" uit Elberfeld [2]

Is het nu: 'vleselijk verkocht'? Of: 'vleselijk, verkocht'? Over die woorden uit Romeinen 7:14a hield Herman Friedrich Kohlbrugge op 31 juli 1833 een voor velen bekende en voor anderen beruchte preek. Afgezet door de kerkenraad van de Hersteld Lutherse Gemeente in Amsterdam, week hij uit naar Duitsland waar hij op 29-jarige leeftijd in Elberfeld de 'Kommappreek' hield over Romeinen 7:14a: 'Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde.'

ds. E. Hakvoort,
Norwich

Kohlbrugge schrijft dat hij aanvankelijk de komma achter het woord 'vleselijk' niet heeft opgemerkt. Hij dacht dat de tekst bedoelde dat hij naar het vlees verkocht was onder de zonden, maar van de wet der zonde geestelijk was vrijgemaakt door Christus en daarom in staat was goede werken te doen. Maar door onderzoek van de tekst 'werd mij de gerechtigheid Gods geopenbaard' en 'leed mijn gerechtigheid totale schipbreuk'. Toen zag hij pas de ware bedoeling van de tekst, dat hij in zichzelf volkomen vleselijk was en hij ook na ontvangen genade de wet noch inwendig noch uitwendig kon houden. Kohlbrugge schrijft later: 'Ik weet niet dat mij in mijn leven iets meer heeft aangegrepen, als die komma te zien.'

Deze 'Kommappreek' heeft echter wel de verhoudingen met de vertegenwoordigers van het Reveil ernstig geschaad. Da Costa beschuldigde Kohlbrugge zelfs van antinomianisme als zou hij leren: 'Weg met de wet, wij worden niet beter, maar al erger', en dat door Kohlbrugge wel ellende en verlossing gepreekt worden, maar geen dankbaarheid zodat 'de leer der heiligmaking verzaakt wordt'.

Is die kritiek terecht? Laten we eerlijk luis-teren naar wat Kohlbrugge schrijft. Reeds in zijn voorrede snijdt hij alles af van de

'praatchristenen en vrome huichelaars met hun farizeeschen trots, als maakten zij zich met hunne deugdelijkheden bij Christus verdienstelijk'. En 'opdat de veroetmoedigde ziel hare zaligheid geheel en al in de handen des barmhartigen Gods en Zaligmakers overgeve'.

Kohlbrugge werkt in zijn preek uit wat het betekent dat de wet geestelijk is, maar Gods kinderen in zichzelf vleselijk zijn, ja verkocht onder de zonde. Kohlbrugge had bevindelijk geleerd wat hij schrijft: 'Heden niet heilig, na een jaar nog onheiliger; heden onwaardig, na tien en dertig jaren nog onwaardiger'.

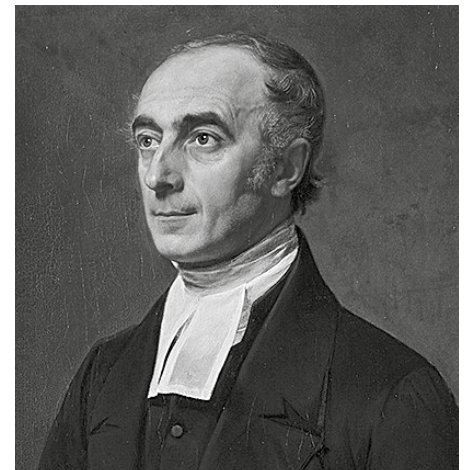
Wat we leren moeten? 'Werpt uwe heiligheidskrukken weg, verre van u weg! gij komt er de berg Sion niet mede op en wacht reikhalzende op Zijne genade, die u aangebracht is in Christus, Zijnen Zoon'. Daartoe is de wet geestelijk en drijft hij hard, maar lokt toch ook zo lieflijk 'opdat zij op de teederste wijze tot Christus getrokken worde, om alleen in Hem te worden gevonden'.

Toch blijft de mens in zichzelf vleselijk en kunnen wij Gode niet behagen. Daarom is er voor de ontdekte Kerk nergens rust en vrede 'dan alleen door en in de gerechtigheid en heiligheid van Christus, Die met een offerande in eeuwigheid voleind heeft

alleen, die geheiligd zijn'. Maar als de ziel Hem heeft, 'dan bekommer ik mij om mijne heiliging niet, neen, maar ik jage Hem na en acht alle dingen schade te zijn voor de tegen alles overvloed hebbende kennis van Christus Jesus, mijnen Heere'. Hoe meer dat geleerd wordt, hoe meer ik 'een gruwen en walg aan mijzelfen' krijg en 'zoveel te afschuwelijker wordt en vertoont zich aan mij de zonde, en ik ween van stille blijdschap, dat de Vader aller barmhartigheid mij heeft wedergeboren tot eene hope, levende door de opstanding van Jesus Christus uit de dooden'. Hier is geen plaats voor werkheiligheid. Integendeel, in plaats van vooruit te gaan, gaan we steeds verder achteruit, omdat we niet alleen vleselijk zijn maar ook 'onder de zonde als slaven verkocht', zodat we onze harde heer (de duivel) tegen onze wil moeten dienen. Maar 'hebt gij waarlijk vergiffenis uwer zonden in het bloed van Christus, zeg dan vrijmoedig: 'Ik ben heilig!' wanneer gij ook niets dan onreinheid in u ziet'.

Is de beschuldiging van antinomianisme terecht? Kohlbrugge predikt voluit wie de mens is en blijft, ook in het stuk der heiligmaking. Omdat we in onszelf vleselijk zijn, verkocht onder de zonde, is strijd tegen de zonde nodig en heeft hij gedurig de Zaligmaker nodig. Of zoals de ouden wel zeiden: Bij de laatste snik verliest de Kerk haar eigen 'ik'.

Hierin ligt de diepste samenvatting van Kohlbrugge's 'Kommappreek'. Een samenvatting die waar is in het leven van al Gods kinderen, ook vandaag! Of zoals Kohlbrugge het zelf getuigde vlak voor zijn sterven: 'Wat is het toch goed dat men de weg gevonden heeft, als men jong is; want dan behoeft men niet meer te zoeken, als men oud is geworden'.

Herman Friedrich Kohlbrugge

50 jaar werk voor de kerk

Wat het deltaplan en de oprichting van een Kerkelijk Bureau met elkaar te maken hebben? ‘Niets!’ zult u zeggen. Toch wel! De Saambinder van 13 januari 1966 meldde: ‘Zo werd met medewerking van de Generale Synode o.a. een onderzoek ingesteld naar de grote veranderingen, welke zich in de randstad en rondom het deltaplan voltrekken. De gegevens van de ledentallen zijn voor deze onderzoeken belangrijk en kunnen beslissend zijn voor het verlenen van vergunningen voor kerkbouwactiviteiten en bouw van scholen, bejaardencentra etc.’

B.W. Drost,
directeur Bureau
voor Kerkelijke
Dienstverlening

Om het verzamelen en verwerken van deze gegevens te coördineren werd door de Generale Synode op 13 oktober 1965 besloten om een Deputaatschap Kerkelijke Administratie op te richten. Enkele maanden later, op 1 februari 1966, trad de heer H. de Deugd uit Zeist in dienst als functionaris. Het Kerkelijk Bureau was een feit.

Team Bureau Kerkelijke Dienstverlening

Achter v.l.n.r.: R.W. (Robin) Lokker, mw. I.J. (Idalette) Muilwijk-van de Werken, B.W. (Bart) Drost, A.W.F. (Adrie) van Es, mw. H.J.T. (Jorike) Wiegman.

Voor v.l.n.r.: B. (Bernd) Bulsink, mw. C.E.J. (Brina) Haak, J.W. (Jeroen) de Pagter, mw. B. (Arina) Otte-Dijkstra.

Groei

Aanvankelijk werden de werkzaamheden in deeltijd door de heer De Deugd vanuit zijn eigen woning verricht. Hij had het druk, want het samenstellen van het Kerkelijk Jaarboek was een flinke klus. De omvang van het jaarboek was sinds de eerste uitgave in 1948 gegroeid van 103 pagina's tot 160 pagina's in 1966. In 2015 telde het Jaarboek maar liefst 544 pagina's. Ook op andere terreinen groeide de hoeveelheid werk. Op 1 september 1966 overleed de heer H. Hoogendoorn uit Gouda, die voor verscheidene deputaatschappen het financieel beheer voerde. Dit werk werd overgedragen aan het Kerkelijk Bureau. In 1968 besloot de Generale Synode daarom om de heer De Deugd een volledig dienstverband te geven.

De groei van het werk ging door. In 1970 werd het Kerkelijk Grootboek opgericht en het administratieve werk nam toe. Op 1 januari 1975 werd mevrouw G. Seldenrijk benoemd als medewerkster, voor halve dagen. Mevrouw Seldenrijk, die onlangs is overleden, is meer dan 25 jaar in dienst van het Kerkelijk Bureau geweest.

Woerden

Toen in 1983 het Centraal Bureau in Woerden in gebruik werd genomen, verhuisde ook het Kerkelijk Bureau naar het kantoorpand aan de Houttuinlaan. De computer deed zijn intrede. Met tegenzin werd dit apparaat ook door de heer De Deugd gebruikt. Hij zette de PC in de verste hoek van zijn kantoorkamer en gebruikte deze alleen als het echt niet anders kon. Nu beschikken alle medewerkers over moderne computerapparatuur.

Het onderhoud van een computernetwerk vergt ook tijd en deskundigheid. Dat was de reden om in de jaren '80 een derde medewerker te benoemen die mede als taak kreeg het computernetwerk te beheren. In 1994 ging de heer De Deugd met pensioen. Medewerker A. van Rooijen nam tijdelijk zijn taken als hoofd van het Kerkelijk Bureau over. Van 1995 tot 1998 was de heer J. Stuurman hoofd van het bureau. Hij werd in 1998 opgevolgd door P. Verweij. In de jaren die volgden nam de hoeveelheid werk gestaag toe. Het aantal financiële administraties breidde uit en de administraties werden steeds omvangrijker. Ook de vraag naar secretariële dienstverlening groeide. Met de toename van het werk, groeide ook het personeelsbestand. Verweij nam in 2013 afscheid. B.W. Drost, die al

sinds 2000 bij het Kerkelijk Bureau werkzaam was, volgde hem op als directeur.

Dienstverlenend

Nog staan de ontwikkelingen niet stil. De organisatie van de Generale Synode werd grotendeels aan het Bureau overgelaten en het kantoorpand werd grondig gerenoveerd. Het Kerkelijk Bureau kreeg meer ruimte ter beschikking. Dat was nodig om de negen vaste medewerkers een goede werkplek te kunnen bieden. Sinds de renovatie is overigens ook de naam gewijzigd in Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening. Deze naam brengt het dienstverlenende karakter beter tot uitdrukking. Dienstverlenend voor het geheel van de Gereformeerde Gemeenten. Dat kreeg ook gestalte in de website www.gergeminfo.nl die door het Bureau, in samenwerking met Erdee Media Groep en de heer A. van 't Zelfde werd ontwikkeld. Door deze website wordt veel informatie over en aan onze gemeenten ter beschikking gesteld.

Toch blijven de woorden, waarmee in 1983 het Centraal Bureau door ds. A.F. Honkoop werd geopend, waar: 'Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan.'

Steeds vaker weten deputaatschappen en kerkelijke gemeenten het Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening te vinden voor het uitbesteden van de (loon)administratie of het verrichten van secretariële diensten. Ook voorbereidende werkzaamheden voor PS- en classisvergaderingen worden vaker aan het Bureau uitbesteed. Daarnaast kloppen deputaatschappen en kerkenraden vaak bij het Bureau aan voor advies over ledenadministratie, automatisering, financieel beheer en dergelijke. Dagelijks staan de medewerkers hierin dienstverlenend klaar. Al 50 jaar lang. Het is een voorrecht dat er sprake mag zijn van een geordend kerkelijk leven. Toch blijven de woorden, waarmee in 1983 het Centraal Bureau door ds. A.F. Honkoop werd geopend, waar: 'Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan.'

Belijden is (meer dan ons) doen

Eerlijk gezegd vond ik het aardig bedacht: belijden is doen. Dus verwijzend naar 'belijdenis doen', daar nader inhoud aan geven door de omschrijving: belijden is doen. Verschillenden van onze jongeren zijn bezig zich voor te bereiden op de belijdeniscatechisatie om – zo de Heere het geeft – in de tijd van Pasen of Pinksteren hun 'ja'-woord uit te spreken voor God en mensen. Een zaak waarin we met hen meeleven en waarover we ons verblijden. Zeker in een tijd als de onze. In de hoop en met het gebed dat de God der geslachten in deze weg Zijn Kerk zal bouwen. Opdat met hart en mond zal blijken: '...van welke ik geloof dat ik een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven'.

Over de inhoud van het belijdenis doen wordt natuurlijk met hen gesproken en door hen nagedacht. Bovenstaande aansprekende uitdrukking wil dat ook: belijden is doen! Maar hoe langer ik erover nadenk, hoe eenzijdiger ik deze uitleg vind. Natuurlijk komt – als het goed is – het doen van geloofsbelijdenis uit in onze wandel, in ons doen en laten. Maar het is toch veel meer...? Het bestaat toch niet uitsluitend in óns doen? Het begint toch met Góds doen en werken in het hart. De krachtvolle werking van Gods Geest in het leven van onze jongeren dat in de vruchten van de waarachtige bekering tot God uitkomt. De kostbare gave van het ware geloof in Christus Jezus dat in de vruchten van Zijn Geest blijkt.

Belijden is naar de letterlijke betekenis van het woord allereerst: hetzelfde zeggen als: instemmen met. Namelijk hetzelfde zeggen als de Heilige Schrift, van harte instemmen met het spreken van de Kerk der eeuwen. Belijden is dus allereerst je intensief verdiepen in de woorden Gods, in de Godsopenbaring. Samen met Gods Kerk, die dat al eeuwen doet. Tot troost en verlossing. Belijden is wéten wat er in de Schrift staat, weten wat onze belijdenis zegt. Met hart en mond na-spreken. Opdat de Geest van Immanuël dit middel krachtig zal zegenen en deze 'waarheid nimmer zal krenken, maar eeuwig Zijn verbond zal gedenken'. Zoals bij de bediening van de Heilige Doop van deze jongeren door de vorige generatie zingend is beleden. Laat de catecheet zich hiervan goed bewust zijn: ze moeten het weten! Weten met het hoofd is de primaire opdracht aan de catecheet. Om daar samen met de catechisant alles, werkelijk alles aan te doen. Met voortdurend de spits op het hart en het gebed dat de Heilige Geest het **in** het hart zal leggen. Dan zal op belijden het doen beslist volgen. Zonder dit Geesteswerk in het hart echter is ons doen hoogstens een vorm van werkheiligheid. En wee als dat dan ook nog gepaard gaat met onwetendheid met betrekking tot de leer van Schrift en belijdenis, de leer van Gods vrije genade.

Daarom belijden is meer dan (ons) doen. Hoe was **uw** belijden, in het verleden? Hoe is uw belijden in het heden? Belijden is immers uitroepen: 'Och schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest...'. Dat moge het geval zijn, daar vóór in de kerk; dat moge blijken in de tijd daarna.

v. A.

Onderwijs, bestuur en toezicht anno 2016

Werkgroep
Onderwijs

Nog steeds is er in ons land veel aandacht voor de verhouding 'bestuur' en 'toezicht in het onderwijs'. Waar komt deze blijvende aandacht vandaan? Welke verbinding is er met het onderwijs? Heeft die blijvende aandacht ook iets te zeggen voor ons reformatorisch (christelijk) onderwijs?

Sinds 2010 is er in het besturen van scholen verandering gekomen. Op scholen voor voortgezet, middelbaar en hoger beroepsonderwijs is er eenduidigheid. De leiding van de school ligt in handen van één of meerdere bestuurders én er is een Raad van Toezicht. Zo is het ook binnen ons reformatorisch VO, MBO en HBO geregeld. Dit kan tot uiting komen in het hebben van een identiteitsraad.

Zowel in een Raad van Toezicht als in een identiteitsraad kunnen kerkenraadsleden zitting hebben. Er wordt zoveel mogelijk gezocht naar verbinding met de achterban. Veelal organiseren deze scholen ook contactavonden. Dan is er een ontmoeting met het College van Bestuur, de Raad van toezicht, de scholen en de kerkenraden.

Fusies van scholen

In het basisonderwijs ontbreekt deze eenduidigheid in de vorm van een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. Er zijn basisscholen, die werken met één directeur en één bestuur. (Zo was de situatie meestal voor 2010). Nu zijn er andere vormen ontstaan. Nu zijn er schoolbesturen met meerdere scholen. Ook zijn er scholen gefuseerd. Het resultaat van zo'n fusie kan oplopen van tien tot meer dan veertig scholen. Daarbij is dan sprake van één of meer bestuurders en een Raad van Toezicht. Deze verschillende vormen zijn er ook in het reformatorisch basisonderwijs. Waarin geen verschil is met het voortgezet onderwijs zijn de contacten met de achterban. Dat kan door middel van ledenvergaderingen of ouderavonden, en dergelijke.

Waarom vragen we uw aandacht voor de verhouding 'bestuur'

Ds. G.H. Kersten-
school, Ridderkerk

en 'toezicht'? De hoofdreden is dat deze verhouding nog niet overal het gewenste niveau bereikt heeft. Bestuurders en toezichthouders moeten voldoende toegerust zijn voor hun taak en functie binnen de schoolorganisatie.

Het is nodig dat er een cultuur is binnen scholen, waarin bestuur en toezicht planmatig werken aan de kwaliteit van het onderwijs. Kwaliteitszorg is een middel om te komen tot goed onderwijs. Als er voldoende niveau bereikt is, moeten bestuur en toezicht die ook vasthouden en waar mogelijk verbeteren. Bij deze opdracht vanuit de overheid is een duidelijke taakverdeling tussen bestuurders en toezichthouders noodzakelijk. En dat blijkt niet altijd eenvoudig.

Tussen de taak van bestuurders en toezichthouders is verschil. Dat hoort ook zo. De belangrijkste vraag is: hoe dragen beiden bij aan het goede voor de school? Daar hoort ook de vraag bij: Wat behoort tot de taak van de bestuurder en wat tot de taak van de toezichthouder? Waar eindigt de taak van de een en begint de taak van de ander? Dat is ook onderwerp van aandacht vanuit de landelijke overheid.

Wat is voor u als ouders, lezers van ons wekelijks kerkblad, van belang? U stuurt uw kinderen naar een reformatorische school. Hopelijk doet u dat uit overtuiging! Wat mag u van de school verwachten?

Bijvoorbeeld:

- goed onderwijs dat past bij uw kind;
- Bijbels verantwoord onderwijs op alle terreinen;
- zorg voor een veilige omgeving;
- steun vanuit de school voor uw opvoeding - als een samenspel van zorg.

En welke rol speelt daarbij de verhouding tussen 'besturen' en 'toezicht houden'? Voor ons is belangrijk dat de gekozen structuur de verwachtingen niet blokkeert, maar een dienende functie heeft. Dan voldoen scholen aan de eisen van de overheid en de verwachtingen vanuit u als ouders. Tenslotte nog twee opmerkingen. In de eerste plaats blijkt het niet gemakkelijk te zijn om anno 2016 aan goede bestuurders en toezichthouders te komen. Er liggen ook eisen waaraan zij moet voldoen. Het is voor organisaties vaak een lange weg om kandidaten te vinden.

En in de tweede plaats mag niet onvermeld blijven dat veel werk gedaan wordt voor ons onderwijs. Alle betrokkenen dragen daarin een grote verantwoordelijkheid. Het gebed voor dit onderwijs mag niet ontbreken.

Vreemdelingen en de Bijbel [2]

Wat kunnen wij leren van het Oude Testament?

ds. C. Sonneveld,
Krabbendijke

We willen de vreemdeling bezien in Bijbels licht. Na de inleiding van de vorige keer staan we ditmaal stil bij enkele gegevens uit het Oude Testament.

De Israëlieten mochten geen verbond maken met de oorspronkelijke bewoners van het land. Omdat deze volken de maat van hun ongerechtigheid volgemaakt hadden (denk bijvoorbeeld aan de kinderooffers), moesten ze worden uitgeroeid (Deut. 7:2). Israël was geroepen om heilig te leven. Toch hebben zij niet alle Kanaänieten uitgeroeid (Joz. 15:63 en Richt. 1). Deze nalatigheid is het volk duur komen te staan. De overgebleven heidenen vormden een voortdurende verleiding tot afgoderij en ontucht. Een andere geduchte tegenstander was de Filistijn. Afkomstig uit Kaftor, het huidige Kreta, had dit woeste volk zich gevestigd in het kustgebied dat vandaag de Gazastrook heet. De Filistijnen waren bittere vijanden van Israël. Na de ballingschap zijn het vooral Ezra en Nehémia geweest die ervoor gewaakt hebben dat Israël alleen zou wonen en geen vreemde goden zou dienen. De teruggekeerde ballingen hadden trouwens hun les geleerd. Wel hebben Ezra en Nehémia met smart geconstateerd dat er toch weer gemengde huwelijken werden gesloten (Ezra 9 en 10; Neh. 13).

De volken rondom Israël

Hoe stond het met de omringende volken? In het algemeen heeft Israël weinig plezier aan hen beleefd. Grote last bezorgden de Amalekieten, en ook van de Edomieten (nakomelingen van Ezau) werd veel vijandschap ondervonden. Heel anders was het met de Tyriërs. Koning Hiram had zelfs een goede verstandhouding met David. Wel

stonden zij bekend om hun hoogmoed en materialisme. Maar nergens krijgen wij de indruk dat Israël van dit volk te lijden heeft gehad.

Weer anders staat het met Assyrië, Babel, Egypte, de Meden en Perzen. Israël is een speelbal geweest in de strijd tussen deze grootmachten van het oude Oosten. En toch was het de HEERE Die alles bestuurde naar Zijn raad. Babel was een wrede macht, maar zij is gebruikt als middel tot verootmoediging. De profeten mochten het toneel der volken beschouwen in hemels licht. Het ging uiteindelijk om de eer van Israëls God.

Leerzaam is ook de plaats van Egypte in de Bijbel. Enerzijds was dit land het oord van slavernij en verschrikking. Anderzijds was het de plaats waar Abram toevlucht zocht, Jozef regeerde en Jakob mocht wonen. Later zocht het kleine Israël dikwijls hulp bij Egypte. Reeds vóór de komst van Christus was er een grote Joodse gemeenschap. En heel indrukwekkend is de heilsprofetie over Egypte in Jesaja 19:25.

Vreemdelingen binnen de poort

We hebben het al gezien: met de Kanaänieten mocht geen gemeenschap zijn. Anders was het met degenen die in Kanaän als vreemdeling verkeerden. In de wet van Mozes wordt veel aandacht aan hen besteed. Deze vreemdelingen kunnen in vier categorieën worden verdeeld. Allereerst is daar "de buitenlander" ("nochri" of "nechaar"). Hij had geen speciale rechten of officiële status. Als handelaar of reiziger

verbleef hij tijdelijk in het land. In het gunstigste geval deelde hij in de spontane gastvrijheid van de bevolking. Ten tweede is daar "de vreemde" ("zaar"). Van de heilige dingen mocht hij niet eten (Lev. 22:10). Hij was een vreemdeling in de meest negatieve zin van het woord. In de derde plaats is daar "de bijwoner" ("to-shaav"). Hij was beter af dan "de vreemde". Zo mocht hij in bepaalde gevallen vluchten naar de vrijstad (Num. 35:15). De beste positie had "de vreemdeling" ("geer"). In Exodus 22:21 lezen we: 'Gij zult de vreemdeling geen overlast aandoen, noch hem onderdrukken, want gij zijt vreemdelingen geweest in Egypte.' De Heere neemt het voor hem op (zie ook Deut. 10:18 en Ps. 146:9). De vreemdeling mocht delen in de tienden voor de sociaal zwakkeren (Deut. 26:12). De tempel en feestmaaltijden stonden voor hem open. Hij had recht op de nalezing van de koren-, druiven- en olijvenoogst en mocht de hoeken van het veld afoogsten (Lev. 19:10 en 23:22). Het is deze "armenwet" waarvan Ruth gebruik maakte (Ruth 2:2). Deze Moabitische vrouw kwam schuilen onder de vleugels van Israëls God.

Toch was de situatie van een vreemdeling in Israël heel gunstig in vergelijking met de omringende landen. Een vreemdeling was daar in feite vogelvrij. Van Israëls God kon gezegd worden: 't Is de HEER' Die 't recht der armen, der verdrukten gelden doet.

Van plichten was echter ook sprake. De vreemdeling moest de sabbat heiligen (Ex. 20:10). Het nuttigen van bloed was hem verboden (Lev. 17:10), evenals afgodendienst (Lev. 20:2). Voor hem golden in het algemeen dezelfde plichten als voor de Israëlieten (Lev. 24:22 en Num. 15:14-16). In meerdere opzichten was de vreemdeling achtergesteld. Dat betrof de huwelijkswetgeving, slavernij en het verkrijgen van grondbezit (zie Lev. 25). Toch was de situatie van een vreemdeling in Israël heel gunstig in vergelijking met de omringende landen. Een vreemdeling was daar in feite vogelvrij. Van Israëls God kon gezegd worden: 't Is de HEER' Die 't recht der armen, der verdrukten gelden doet' (Ps. 146:5 ber.).

(wordt vervolgd)

De aantrekkingskracht van het klooster

De golven van secularisatie die al decennialang over ons land, ja over heel Europa gaan, moeten ons niet doen vergeten dat er tegelijkertijd bij veel mensen een grote belangstelling is voor spiritualiteit.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Velen zeggen van zichzelf dat ze niet godsdienstig zijn en zeker niet kerkelijk, maar wel spiritueel. Voor hun gevoel moet er toch meer zijn tussen hemel en aarde dan hetgeen voor ogen en voor handen is. Die spiritualiteit kan allerlei vormen aannemen. Vandaar dat men wel spreekt van ongebonden spiritualiteit. Prof. dr. J. de Hart, verbonden aan het Sociaal en Cultureel Planbureau, rekent in zijn boek *Zwevende gelovigen* bijna twee miljoen Nederlanders daartoe. Bovendien combineren veel overtuigde christenen hun kerkelijke affiniteit met allerlei elementen van de holistische spiritualiteit, zo constateert hij. Vooral bij rooms-katholieken zijn de grenzen vaag. Kenmerkend voor die spiritualiteit is dat ze veelal in ontwikkeling is. Mensen zoeken naar datgene wat hen aanspreekt in de levensfase waarin ze zich bevinden. Elementen uit verschillende tradities en stromingen worden gemakkelijk gecombineerd. Zo is reïncarnatie, het geloof dat een mens na zijn dood opnieuw geboren wordt - een overtuiging afkomstig uit het hindoeïsme - bij velen populair. Men vindt het reëel dat je een tweede kans krijgt. Die ongebonden spiritualiteit sluit ook goed aan bij het hedendaagse individualis-

me. Ieder mens moet vrij zijn om zijn eigen weg te gaan. Hooguit is er sprake van losse netwerken van gelijkgezinden.

Gereformeerde spiritualiteit

In afgezwakte vorm zijn deze tendensen ook in orthodox-christelijke kring te signaleren. Men spreekt tegenwoordig wel van 'gereformeerde spiritualiteit'. Spiritualiteit wordt dan een synoniem voor het voor ons vertrouwde woord bevinding. Maar de ware bevinding van Gods kinderen vormt niet een verzameling van allerlei authentieke menselijke gevoelens, welke dat dan ook mogen zijn. Het gaat er om of de waarheid van Gods Woord, met zijn bedreigingen en beloften, door het werk van de Heilige Geest met het hart beleefd wordt. De grote aandacht voor spiritualiteit komt ook tot uitdrukking in de toenemende belangstelling voor kloosters en kloosterretraites. Niet dat mensen bereid zijn de vereiste celibaatsbelofte af te leggen en voor de rest van hun leven in een klooster-gemeenschap in te treden. Daarmee bind je je veel te veel. Het aantal kloosterbroeders en -zusters loopt al jarenlang terug. Veel van de talloze kloosters die ons land telde zijn inmiddels gesloten of staan op de nominatie om gesloten te worden.

Hartverwarmend

Sommige kloosters zijn echter succesvol op de markt van spirituele retraites. Onlangs werd daar in het RD aandacht aan besteed. Ook mensen uit de gereformeerde gezindte behoren tot de enthousiaste kloosterbezoekers. Sommigen vinden het zelfs geen punt om daarbij aan de mis deel te nemen.

Dat is opmerkelijk en eigenlijk ook wel schokkend. Maar gezien de geest van de tijd is het allemaal wel te plaatsen. Als je een goed gevoel hebt bij zo'n verblijf in een klooster en je komt naar eigen zeggen verrijkt thuis, dan vallen daarmee in veler oog alle bezwaren weg. Spiritualiteit is immers het tegenovergestelde van leerstelling. De leer verdeelt de kerken en laat het hart koud, terwijl daarentegen de spirituele verbondenheid die men ervaart en die de kerkmuren overstijgt, hartverwarmend is. Wat kun je je in deze tijd van secularisatie en kerkverlating - zo meent men - nog beter wensen dan dergelijke hartelijke ontmoetingen met medechristenen?

Broedertwist

Met de herdenking van 500 jaar Kerkhervorming in het vooruitzicht, zijn velen in orthodox-protestantse kring van mening dat de gevolgen van deze 'broedertwist' zoveel mogelijk uit de weg moeten worden geruimd. Vandaar de toenadering tot Rome in het kerkelijk leven en in allerlei christelijke organisaties.

Nu zijn er inderdaad verschillende ethische punten waarin we met Rome overeenstemmen en de huidige RK Kerk is niet in alle opzichten gelijk aan die uit de tijd van Luther. Maar als het gaat om de visie op kerk, ambt en sacrament en vooral ook de genadeleer, is en blijft er een grote kloof. Daar moeten kloosterbezoekers uit de gereformeerde gezindte toch ook tegenaan lopen als ze tenminste aan de gereformeerde leer willen vasthouden. Het Brabantse klooster Koningshoeven presenteerde zich deze maand in de vorm van een tijdschrift, een glossy. De roomse leer waarin God en mens samenwerken om het heil te realiseren is daarin overduidelijk aanwezig. 'God dringt zich niet op', zo staat er. 'Hij wacht geduldig tot mensen zelf de deur openzetten. Geloven is een werkwoord. Het is aan ons te bepalen of we met Hem op weg willen gaan'. Als dat waar was, zou er niemand behouden worden. De boodschap van de Bijbel is gelukkig een geheel andere.

Schepping en evolutie [7]

Is het ook dat God gezegd heeft

In dit afsluitende artikel willen we twee onderwerpen aan de orde stellen. Allereerst willen we bezien hoe het lezen van Genesis 1 bepalend is voor het geheel van het lezen van Gods Woord. Vervolgens willen we aanstippen dat het mogelijk is om wetenschap te bedrijven met behoud van Gods Woord zoals de Heere ons dit gegeven heeft.

ds. D. de Wit,
Barneveld

Het Woord van God is waar. Christus heeft in het hogepriesterlijk gebed beleden: "Uw Woord is de waarheid". Dat is zo vast, dat we daar zelfs geen vragen bij mogen stellen. Wie zou het aandurven om de allerhoogste Majesteit te bevragen of Hij wel de waarheid heeft gesproken? Op het moment dat wij in het gesprek met degenen die dit niet geloven in discussie gaan over de waarheid van de Schrift, zijn we al een grens gepasseerd. We hebben dan het heilig Woord van God ondergeschikt gemaakt aan de beoordeling van ons verduisterd verstand! Het is de oude hoogmoed van het paradijs: 'is het ook dat God gezegd heeft...?' Daarom is hier niet alleen het geloof in de schepping, zoals deze is beschreven in Genesis 1, in het geding. Het gaat hier om het buigen onder heel Gods Woord! Paulus schrijft in Hebreeën 11:3: 'Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het woord Gods is toebereid, alzo dat de dingen die men ziet, niet geworden zijn uit dingen die gezien worden.'

'Geef ons eerstelijk dat wij U recht kennen, en U in al Uw werken, in welke Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen.'

De toets van Gods Woord

De resultaten van de wetenschap bepalen niet hoe we Gods Woord moeten lezen. Het is omgekeerd. Gods Woord is de toetssteen. Wanneer wordt gesteld dat we nu weten dat de zon niet om de aarde draait en daarmee de stilstand van de zon in Jozua 10 ook niet letterlijk moeten nemen, is dat buiten de orde. Juist het feit dat Jozua riep: 'Zon sta stil te Gibeon, en gij maan, in het dal van Ajalon' pleit voor de historiciteit van het verslag. Zoals Jozua het zag, waarnam, zo staat het ook letter-

lijk opgeschreven. Wanneer mensen die buigen voor Genesis 1 en vasthouden aan de zes scheppingsdagen worden weggezet als niet meer bij de tijd zijnde, omdat het niet meer past bij de huidige stand van de wetenschap, is dat verdrietig. Als de wetenschap

moet gaan bepalen of iets letterlijk genomen moet worden of niet, raken we Gods Woord kwijt. De wandel van Christus op de golven is ook niet in overeenstemming met de natuurwetenschap. De opstanding van Christus op de derde dag is, wetenschappelijk gezien, ook een onmogelijkheid. Wie Genesis 1 in overeenstemming wil brengen met de evolutietheorie, dreigt vroeg of laat moeite met heel de Schrift te krijgen, waardoor het fundament der zaligheid wordt kwijtgeraakt.

Het leven naar Gods Woord

Tegelijkertijd wordt de wetenschap in Gods Woord niet afgewezen, integendeel. Wanneer de natuurwetenschap mag worden beoefend, en wat is het een mooie wetenschap (!), in het licht van de Schrift, is het niet verarmend, maar juist verdiepend. Het beheersen en begrijpen staat dan niet op de voorgrond, maar de verwondering en het ondoorgrondelijke van de grote schepping Gods. In de catechismus staat bij Zondag 47 bij de uitleg van de eerste bede: 'Geef ons eerstelijk dat wij U recht kennen, en U in al Uw werken, in welke Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen.' Wat is het een voorrecht om natuurwetenschapper te mogen zijn en door wederbarende genade iets te mogen zien van die grootheid van Gods deugden die zich openbaren in Zijn Woord én in Zijn werken. Het maakt bescheiden en klein.

Kinderkens geopenbaard

Christus heeft gezegd in Matth. 11:25: 'In dienzelven tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard.' Iedere wetenschapper zal het beamen, als het goed is, dat hij maar een klein deel heeft onderzocht en op een klein gebiedje wellicht wat meer weet dan een ander. We hoeven echt niet als hooggeleerden met ons hoofd in de wolken te lopen. Hoe veel te meer als de Heere mensen, die van nature állen wijzen en verstandigen zijn in zichzelf, door wederbarende genade kind heeft gemaakt. Bij het bestuderen van een klein deeltje van die grote schepping, kijkt het kind met kinderogen omhoog naar de Heere Die dit alles zo schoon heeft gemaakt. Het stamelt Psalm 92:6 na: 'O HEERE, hoe groot zijn Uw werken! Zeer diep zijn Uw gedachten.'

(slot)

Het merg van het Evangelie [15]

J.H. Madern,
Bergambacht

We besluiten deze serie door stil te staan bij de uitvoerige voorrede in "Het Merg" van dr. Alexander Comrie over de evangelische heiligmaking en de prediking.

Ralph Erskine

Wanneer we in "Het Merg" de indrukwekkende voorrede van Comrie over de evangelische heiligmaking lezen is het duidelijk dat hij gevormd is door de Marrow-leer. Hij legt dezelfde accenten als Fisher in zijn "Marrow". De bijzondere levendigheid die de prediking van de gebroeders Ralph en Ebenezer Erskine zo kenmerkten, proeven we ook in Comrie's voorrede. Met recht worden de Erskines "vrienden van de Bruidgom" genoemd.

Comrie spreekt in het eerste deel van zijn voorrede over alle hoofdpunten van de Marrow-leer. Hij waarschuwt daarna tegen wetticisme en schijn geloof en rondt het eerste deel af met een ernstige aansporing dat de predikers van het Evangelie deze zaken zelf bevindelijk moeten kennen.

De prediker

Comrie begint het tweede deel van zijn voorrede met de woorden: 'Na deze dingen te hebben opgemerkt, is het voor de uitdelers van de verborgenheden Gods een zaak van het grootste belang om te weten hoe zij eenieder zijn geschikte voedsel op behoorlijke wijze en op de juiste tijd zullen geven. Ik beken heel graag dat het niet zo'n gemakkelijke zaak is de heiligheid recht te prediken en aan te dringen als velen zich verbeelden'.

We vatten een stelling van Comrie als volgt samen: De leer van Christus en Zijn weldaden kan op een wettische wijze worden gepredikt en Comrie vreest dat dit ook veel gebeurt. Dat is het Evangelie onwaardig. De levensheiliging van de hoorders wordt dan op een wettische wijze 'ingeprent' en dat leidt tot een zoeken van een gerechtigheid 'uit de werken der wet'.

Maar de evangelische heiligmaking kan ook op een evangelische wijze worden gepredikt en Comrie vermaant in zijn voorrede dat er zo moet worden gepredikt. Dan zal het de levensheiliging bevorderen en het zal de mensen niet aanmoedigen 'om die te verzuimen of om zorgeloos daarover te zijn'. Onmiskenbaar waarschuwt hij enerzijds tegen de wettische accenten van het neonomianisme (de leer van Baxter) en anderzijds tegen de goddeloze levenshouding van sommige antinomianen (o.a. de leer van Saltmarsh, Eaton en Crisp). In verschillende bespreekpunten gaat Comrie zijn stelling uitwerken.

Geen rust buiten Christus

De onbekeerde hoorders mogen geen rust gegund worden in hun onheilige doodsstaat. En de 'vernieuwde mens' moet aan-

gespoord worden om het leven in en uit Christus te zoeken. De prediker moet Christus aanprijzen als het ware Leven. Hij moet de inklevende zonde aanwijzen, maar ook de verzoening die er is in Christus: 'Maar zegt hem, zelfs de arme goddeloze ellendeling, dat er bij den Heere barmhartigheid en vergeving is opdat Hij gevreesd wordt'.

De liefde van Christus moet de prediker dringen. Hij mag de gelovigen niet opnieuw brengen onder de vloek van de wet (werkverbond), hij moet hen leiden tot Jezus' bloed (genadeverbond), verklaard in Gods Woord. Hij moet de hoorders aansporen om alle middelen te gebruiken om de Heere te zoeken.

Comrie rondt af met een pastoraal advies aan alle predikers: 'De heiligmaking zal zijn studie en zorg zijn, opdat zijn Evangelische leer een des te liefelijker indruk zal maken op zijn toehoorders'.

Aanbeveling

Het doel van deze 15-delige serie was om enige toelichting te geven op de context waarbinnen 'The Marrow' en "Het Merg" werden geschreven en uitgegeven. De aantekeningen van Boston die nu voor het eerst zijn vertaald in het Nederlands en die in de uitgave van Brevier (2015) zijn toegevoegd, zijn leerzaam.

Hoewel het Marrow-conflict zich afspeelde in de Schotse kerk heeft het ook buiten Schotland invloed gehad, onder andere in Nederland. Comrie heeft daar zeker aan bijgedragen. Hij grondde zich, na Gods Woord, niet alleen op de Westminster Confessie maar ook op de Nederlandse Drie Formulieren van Enigheid en de theologen uit de Reformatie en Nadere Reformatie. In zijn voorrede citeert hij verschillende keren met grote instemming de Heidelbergse theoloog Hieronymus Zanchius.

Het Marrow-conflict was geen theologisch debat van het verstand. Het raakte de kern van het werk Gods, de rechtvaardiging van de goddeloze. Daarom is de titel zo gepast: "Het Merg van het Evangelie". We bevelen dit boek, vol diepe gedachten, van harte aan. We ronden af met de laatste zin van de voorrede van Comrie: 'Ik zal u Christelijke lezer niet langer afhouden van het lezen van deze verhandeling, maar God bidden dat Hij het aan uw ziel zegene'.

(slot)

N.a.v. "Het merg van het Evangelie; met aantekeningen van Thomas Boston", Edward Fisher, uitg. Brevier, Kampen, ISBN 978 949 158 3667, 428 blz.; € 39,90.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN:

Te Middelharnis,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Te Middelburg-Zuid en Urk,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Te Oostkapelle,
ds. H. Hofman te Dordrecht;
Te Poederrijen,
ds. M. Karens te Werkendam.

BEDANKT:

Voor Barneveld-Zuid,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Voor Terwolde-De Vecht,
ds. C. van Krimpen te Yerseke.

AANGEPASTE KERKDIENT TE LISSE

Zaterdag 20 februari zal in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Lisse, Tulpenstraat 35, een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke beperking. In deze dienst hoopt voor te gaan ds. G.J.N. Moens. Hij hoopt te spreken n.a.v. Genesis 22. De dienst begint om 15.00 uur. Allen hartelijk welkom.

VERSLAG BEVESTIGINGS- EN INTREDEDIENST

DS. A.P. BAAIJENS TE AAGTEKERKE

Woensdag 13 januari was een blijde dag voor onze gemeente. We mochten uit Gods hand een nieuwe herder en leraar ontvangen in de persoon van ds. A.P. Baaijens. 's Middags vond de bevestiging plaats door ds. J.M.D. de Heer, onze consulent. Hij bediende Gods Woord uit Ezechiël 40 waar het slotvisioen van de nieuwe tempel beschreven staat. Het uitgangspunt voor de preek was vers 39: *'En in het voorhuis der poort waren twee tafels van deze en twee tafels van gene zijde, om daarop te slachten het brandoffer en het zondoffer en het schuldoffer.'*

Het thema van de preek was: Onderwijs over de bediening der verzoening. De drie punten waren:

1. Dierbaar onderwijs
2. Ambtelijk onderwijs
3. Persoonlijk onderwijs

Gods Woord is vol van onderwijs, zowel persoonlijk als ambtelijk. Soms is dat

onderwijs meer verborgen, zoals in dit visioen. Ezechiël ziet tafels staan in het voorhuis om daarop het offervlees klaar te maken. Er worden drie verschillende offers genoemd: het brand-, zond- en schuldoffer. Al die offers zien op de Heere Jezus Christus. In elke preek moet Hij in het middelpunt staan. Jesaja zegt: *'Als Zijn ziel Zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien.'* Het werk van Gods Geest is zó noodzakelijk daarbij. Het voornaamste doel van alle ambtelijke arbeid staat verwoord in 2 Korinthe 11:2. Daar zegt Paulus: *'Want ik ben ijverig over u met een ijver Gods; want ik heb ulieden toebereid om u als een reine maagd aan één Man voor te stellen, namelijk aan Christus.'* In zichzelf is een mens daartoe niet in staat, maar door de prediking doet God wonderen. Zo mogen Gods knechten leiden tot Christus en wordt Gods Naam verheerlijkt. Onbekwaam in zichzelf, maar onze bekwaamheid is uit God. Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden. Arbeiden in het Woord is de belangrijkste opdracht in het ambt. Dan mag er ook Bijbelse verwachting zijn.

De geestelijke slachting van de oude mens is wel het meest moeilijke en onmogelijke voor ambtsdragers. Het is makkelijker om hard te werken in de gemeente. Toch blijft het een heilige noodzakelijkheid. Het eigen vlees moet op de slachtbank. Een dienst-knecht is niet meerder dan zijn heer. Ook Hij is geslacht. In een stervensweg maakt God Zijn knechten nuttig in de gemeente. Zijn kracht wordt in onze zwakheid volbracht.

Na het voorlezen van het formulier verbond ds. Baaijens zich aan zijn tweede gemeente met de woorden: *'Ja ik, van ganser harte'*. Ds. De Heer sprak nog enkele persoonlijke woorden. Daarna werd ds. Baaijens Psalm 119:6 toegezongen en sloot ds. De Heer de bevestigingsdienst af. 's Avonds hield ds. Baaijens zijn intrededienst n.a.v. Zacharia 4:6: *'Toen antwoordde Hij en sprak tot mij, zeggende: Dit is het woord des HEEREN tot Zerubbabel, zeggende: Niet door kracht, noch door geweld, maar door Mijn Geest zal het geschieden, zegt de HEERE der heirscharen.'*

Het thema was: God houdt Zijn Kerk in stand. De twee punten waren:

1. De trouw van God
2. De Geest van God

De Heere regeert – daarom staan wij hier vanavond. Dat waren de eerste woorden die ds. Baaijens tot onze gemeente sprak. Bij de aanvang van de dienst hadden we Psalm 93:1 en 4 gezongen. De profeet Zacharia ziet in het vijfde nachtgezicht de gouden kandelaar in het Heilige van de tempel. Toch was er alleen nog maar het brandofferaltaar en het fundament van de tempel. Boven de kandelaar is een olie-kruikje, dat gevuld wordt door twee olietakken, aan weerszijden van de kandelaar. Zacharia vraagt steeds naar de betekenis. Hij is geen profeet die alles weet, maar heeft zelf ook onderwijs van Boven nodig. De omstandigheden lijken onmogelijk: geen tempel, vijanden, veel materialisme, politiek-economische moeilijkheden, een kleine groep mensen, weinig kracht. Zo werkt de Heere nog. Hij laat het vastlopen. Dan krijgen we Hem nodig, zoals bij Asaf in Psalm 73. Wat een wonder als God wil spreken. Het zou rechtvaardig zijn, als Hij zwijgt.

In het 3^e hoofdstuk zag Zacharia de hogepriester Jozua. God vergeet Zijn volk niet, Hij houdt Zijn Kerk in stand. Hij geeft ons nóg Zijn Woord. Omdat Hij Zijn eer zoekt, gaat het werk van Christus door.

De olie wijst op het werk van de Heilige Geest. De zeven kandelaarpijpjes zien op de volmaaktheid en volheid van Zijn werk. De Heere gebruikt geen lawaai of opzienbarende dingen. Hij werkt in stilte... als het zachte druppelen van de olie. We hopen op Zijn levendmakend, onwederstandelijk werk.

De Heilige Geest is de Geest der gebeden. De Psalmen 42:1 en 130:1 en 2 worden onze gebeden als we God kwijt zijn en leren buigen onder het recht van de Heere. De Heilige Geest brengt ook van alle rustbanken af buiten Christus en werkt een honger naar het ware Brood des Levens.

De olietakken beelden Christus uit als Fontein van alle geestelijke gaven, die Hij uitgiet. Jozua en Zerubbabel mogen voorbeelden van Zijn priesterlijk en koninklijk ambt zijn. Zacharia ziet ook een paslood.

Dat is het teken dat er zal worden gebouwd. Het welbehagen des Heeren gaat door de hand van Christus gelukkig voort! Door de prediking, huisbezoeken, catechisaties, verenigingen, in onze huizen wil de Heere door Zijn Woord eenvoudig werken. Het gebed of de komst van Gods knecht voor ons persoonlijk tot zegen mag zijn, is nodig. Daarom moeten we op de knieën, thuis en in de pastorie.

Zacharia heeft het ook over bergen, onmogelijkheden. Die zijn er nu ook in de wereld, ons land, de kerk en persoonlijk. Maar als Gods Geest werkt, worden ze vlak. Want Christus droeg bergen van schuld. In het Hooglied zingt de Bruid: *'Ziet Hem, Hij komt, springende op de bergen en huppelende op de heuvelen.'*

In vers 7 gaat het over de hoofdsteen, de laatste steen van het Godsgebouw. Dan zal klinken: *'Genade, genade zij dezelve.'* Hoeveel te meer zal dat zijn als het grote Godsgebouw voltooid is. Psalm 69:14: Daar zal Zijn volk weer wonen naar Zijn raad. Zult u/zal jij erbij zijn? Amen.

Na de preek sprak ds. Baaijens woorden van dank. Daarna kreeg ds. R.A.M. Visser

uit Terneuzen gelegenheid om ds. Baaijens een welkom toe te roepen in de classis Middelburg en particuliere synode Zuid. Hij wees op de prediking en gestalte van Johannes de Doper: *'Hij moet wassen, maar ik minder worden.'*

Burgemeester R. v.d. Zwaag heette ds. Baaijens ook van harte welkom, evenals ouderling A.J. van der Maas namens kerkenraad en gemeente. Laatstgenoemde wees op Psalm 40:6 t/m 11. Vers 5 van de berijmde Psalm werd ds. Baaijens staande toegezongen. Voor de eerste keer legde hij de zegen op onze gemeente als eigen herder en leraar.

Kerkenraad Geref. Gemeente Aagtekerke

PENNINGMEESTER DEPUTAATSCHAP EMERITUSKAS

De heer L. Rook, Zonnesteintoren 10, Zwijndrecht, heeft na dertien jaar afscheid genomen als deputaat en tevens als penningmeester van het Deputaatschap Emerituskas. We zijn hem zeer erkentelijk voor het vele door hem verrichte werk. Het penningmeesterschap is per heden over-

genomen door dhr. A. Dieleman RA. Zijn gegevens zijn als volgt:
De Boomgaarden 22, 4464 AJ te Goes.
e-mail: anton.dieleman@mazars.nl.

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2015

* Pag. 245, **gemeente KRABBENDIJK**.
Scriba van de diaconie is nu: J.C. Versprille, Rosierlaan 28, 4413 HD Krabbendijke, tel. (0113) 501779,
e-mail: jcversprille@kliksafe.nl (correctie).

* Pag. 264, **gemeente MELISKERKE**.
Het woord "Vacant" vervangen door: ds. S. Maljaars, Valkenburgstraat 14, 4365 AC Meliskerke, tel. (0118) 563673,
e-mail: s.maljaars@kliksafe.nl

* Pag. 292, **gemeente NUNSPEET**.
Scriba van de diaconie is nu: G.H. Bossenbroek, Oosterlaan 32, 8072 BX Nunspeet, tel. (0341) 257236,
e-mail: ghbossenbroek@gergemnunspeet.nl

* Pag. 336, **gemeente RILLAND-BATH**.
De preekbeurten worden nu geregeld door: D.J. de Jonge, Oostkilstraat 6, 4411 AB Rilland, tel. (0113) 551325 / 06-10536663,
e-mail: edejonge@kliksafe.nl

Berichten

INGEBRUIKNAME PIJPORGEL TE STOLWIJK

Op vrijdag 26 februari zal de Gereformeerde Gemeente te Stolwijk een pijporgel in gebruik nemen. Het betreft een Wordsworth & Co orgel uit 1912 dat afkomstig is uit de Skelton Methodist Church in Saltburn-by-the-Sea in Engeland. Het programma voor de avond bestaat o.a. uit samenzang en een meditatie door ds. G. Hoogerland. Dirk Jan Versluis zal een bespeling verzorgen. Aanvang: 19.30 uur.

Op zaterdag 27 februari zal er een open dag (van 11.00- 15.00 uur) gehouden worden. Liefhebbers kunnen het orgel bezichtigen en bespelen. Het adres van de kerk is Tentweg 14.

ZENDINGSAVOND TE MOERKAPELLE

Zendingsavond op maandag 22 februari, aanvang: 19.00 uur, locatie: Kerkstraat 14, Moerkapelle. Dhr. J.W. van Toor, voorlichter bij ZGG, houdt een presentatie over het zendingswerk in Guinee.

ZANGAVONDEN

Benthuizen

Koor- en samenzangavond op zaterdag 27 februari, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Benthuizen, m.m.v. mannenkoor Canticum uit Gouda en jeugdkoor Hosanna uit Benthuizen. Spreker: ds. H.A. van Zetten. Collecte t.b.v. ZGG.

Heinenoord

Zangavond op zaterdag 27 februari, aanvang: 19.30 uur, in de Hervormde Kerk te Heinenoord, m.m.v. jongerenkoor Laudate Deum uit Ridderkerk en organist Reinier Korver. Appelwoord: student H.J. Agteresch. Collecte t.b.v. Theologische School.

Tholen

Koor- en samenzangavond op zaterdag 27 februari, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Tholen, m.m.v. het gelegenheidskoor uit Krabbendijke, het fluitensemble Chasifja en verschillende instrumentalisten. Collecte

t.b.v. CCB, een organisatie die zich inzet voor het ongeboren kind in Canada, zie ook www.stichtingjoseba.nl. Ds. C. Sonneveld heeft de leiding.

CURSUS VERTELLEN IN DORDRECHT

De Jeugdbond organiseert een cursus 'Vertellen' in Dordrecht. In deze basis cursus voor leidinggeevenden in jeugdwerk, zondagschool en kinderevangelisatie komen aan de orde:

1. 'Waarom vertellen we eigenlijk?'
2. 'De voorbereiding van de vertelling'
3. 'Vertellen is iets laten zien'
4. 'Bijbelstudie met kinderen'

Data: donderdag 10 en 24 maart en 7 en 21 april.

Locatie: kerk Geref. Gemeente Dordrecht
Cursusleiding: dhr. A. Karels.

Kosten: € 30,- p.p. Opgeven kan bij Liesbeth Rikkers, tel.: (0348) 489948 of info@jbgg.nl.
Meer info: jbgg.nl/leiding/toerusting

Kerkdiensten

ZONDAG 21 FEBRUARI 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Apeldoorn 10.00 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Arnhem 15.00 uur ds. F. Mulder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur stud. J.B. Huisman; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 19.00 uur stud. J.B. Huisman; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Paul en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Borssele 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur stud. M.H. Schot; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur (H.A.) ds. A. Moerkerken en 18.30 uur ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 17.00 uur ds. M. Golverdingen; Den Helder 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Deventer 15.00 uur ds. J. van Laar; Dinteloord 10.00 uur ds. A.J. Gunst en 18.30 uur ds. G.J. Baan; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Dordrecht 10.00 en 17.00 uur ds. H. Hofman; Drachten 9.30 en 15.00 uur ds. E. Bakker; Ede 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. G. Bredeweg; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. G. Bredeweg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. C. Hogchem; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. P. Melis; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 15.30 uur ds. A. Verschuure; 's-Gravenhage 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. M. Golverdingen en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M. Joosse; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoofddorp 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Hoogvliet 19.00 uur ds. W. Silfhout; Houten 10.00 en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur stud. E.J. Boudewijn; Kapelle-Biezeling 10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Kortgene 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. C. Sonneveld;

Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. van Ruitenburg; Leiderdorp 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Marknesse 18.00 uur ds. L. Terlouw; Meeuwen 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 18.00 uur ds. C. Harinck; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Mijdrecht 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Naaldwijk 9.30 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 19.00 uur ds. G. Clements; Nieuwerkerk 18.00 uur ds. S. Maljaars; Nieuwe-Tonge 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; Nijkerk 14.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Nisse 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. A. Vermeij; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 17.00 uur ds. P. Mulder; Opheusden (in Gereformeerde Gemeente in Nederland) 12.00 en 19.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Opperdoes 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Oud-Beijerland 15.00 uur ds. W.J. Karels; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur ds. L. Terlouw; Oude-Tonge 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Poederloij 14.30 uur stud. M.H. Schot; Poortugaal 9.30 uur ds. C. Neele en 19.00 uur stud. W. Mouw; Puttershoek 10.00 uur ds. A. Vermeij en 19.00 uur ds. H. Brons; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G. Pater; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J. van Laar; Rilland-Bath 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Centrum 18.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Zuidwijk 19.00 uur ds. M. Joosse; Scherpenisse 14.30 uur ds. J. van Belzen; Scheveningen 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Sint Annaland 14.00 uur ds. G.J. Baan; Sliedrecht 18.00 uur ds. M.J. van Gelder; Soest 15.00 uur ds. W.A. Zondag; Spijkenisse 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Uddel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. van Manen; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds.

“

Vraag: Waarom was het noodzakelijk dat de Middelaar God en mens in één persoon zou zijn?

Antwoord: Het was noodzakelijk dat de Middelaar, Die God en mens met elkaar zou verzoenen, Zelf zowel God als mens zou zijn en dat in één persoon. Zodat de werken die in elk van de beide naturen verricht zijn, voor ons aangenomen zouden worden door God en wij daarop zouden steunen als het werk van de hele persoon.

DE GROTE CATECHISMUS
VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden',
Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

H. van der Heiden; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 14.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Wierden 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur ds. S.W. Janse en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier en 14.00 uur ds. P. Mulder; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur stud. W. Mouw; Zwolle 9.30 en 19.00 uur ds. G. Beens.

DINSDAG 23 FEBRUARI 2016

Borssele 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Oosterend 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Oosterland 19.30 uur ds. J. van Belzen; Urk 19.30 uur ds. G. Bredeweg.

WOENSDAG 24 FEBRUARI 2016

Beekbergen 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Berkenwoude 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Brakel 14.30 en 19.00 uur (Biddag) ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Doetinchem 19.30 uur stud. M.T. Al-Chalabi; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hardinxveld-Giesendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.45 uur ds. J. van Laar; Hoofddorp 19.45 uur ds. G. van Manen; Meeuwen 19.30 uur ds. C. van Krimpen; Melissant 19.30 uur ds. S.W. Janse; Nijkerk 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nisse 19.30 uur ds. J. van Belzen; Poederloij 19.30 uur ds. M. Mondria; Poortvliet 10.00 en 14.30 uur (Biddag) ds. D.W. Tuinier en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur stud. W. Mouw; Scherpenisse 9.30 uur en 18.30

uur (Biddag) (H.D.) ds. E. Bakker en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Scherpenzeel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Sint Annaland 9.30 uur en 18.30 uur (Biddag) ds. A.B. van der Heiden en 14.30 uur ds. E. Bakker; Sint Philipsland (zie Tholen); Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Tholen 10.00 uur en 19.00 uur (Biddag) ds. P.D. den Haan en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld.

DONDERDAG 25 FEBRUARI 2016

Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; Dinteloord 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Kampen 19.30 uur ds. J. IJsselstein; Naaldwijk 19.45 uur ds. J.J. van Ekeveld; Rhenen 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. A. Verschuure; Tricht-Geldermalsen 19.30 uur ds. P. Mulder; Wageningen 19.30 uur (GBS-dienst) ds. J.M.D. de Heer; Zwijndrecht 19.30 uur ds. B. van der Heiden.

VRIJDAG 26 FEBRUARI 2016

Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 uur (huw.bev.) ds. M. Joosse.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 FEBRUARI 2016

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 en 16.30 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 (Bijbeluur) en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

In de bossen van Rijssen/Holten te huur: een vrijstaande en zeer complete **6-pers. bungalow**.
Info: 06 53 193 886.

ZEELAND (SCHOUWEN)
6. pers. bung. met 3 slaapkamers.
Strand 800m. Veel privacy. Ook prachtige fiets- en wandelomgeving!
Bel 06 2250 1255.

ZELHEM, t.h. 4 pers. vakantiebung.
Heerlijk rustig gelegen, leuke omg. om te fietsen, wandelen en andere uitstapjes. Meer info. Bel 0641795257

T.H. zeer ruime, complete nette 6 pers. st.caravan aan open (vis-vaar)water in FRIESLAND.
Incl. gebr. m.boot. Nog vrij wk 17/18/19 +29/30/31/32. Tel. 06-48361098.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Kamperland heeft met ontroering kennis genomen dat in de hope des eeuwigen levens is overleden zijn oud-ambtsbroeder

Paulus Boogaard

in de leeftijd van 75 jaar.

Van 2003-2015 heeft hij de gemeente in alle getrouwheid mogen dienen als ouderling.

De Heere ondersteune en vertrooste zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie in dit verlies en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de
Gereformeerde Gemeente te Kamperland, ds. S.W. Janse, preses en consulent
J.P. Bustraan, scriba

Kamperland, 7 februari 2016

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Zwolle geeft met droefheid kennis dat door de Heere uit dit leven werd weggenomen

Mattheus Christiaan den Engelsman

in de leeftijd van 92 jaar.

Van 1981 tot 2003 mocht hij de gemeente dienen in het ambt van diaken. De Heere gaf hem dat hij zijn ambtswerk getrouw en met liefde mocht verrichten.

We wensen de achterblijvende weduwe met haar kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen de ondersteuning en vertroosting van de Heere toe en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad: G. Vlastuin, preses
C. Brouwer, scriba

Zwolle, 9 februari 2016

“De HEERE bewaart de eenvoudigen;
ik was uitgeteerd, doch Hij heeft mij verlost.”
(Psalm 116 : 6)

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goes heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde oud-medebroeder

Marinus Pekaar

in de leeftijd van 86 jaar.

Vanaf 1975 tot april 2005 diende hij de gemeente in alle liefde en getrouwheid. Drie jaar in het ambt van diaken en 27 jaar als ouderling.

De God aller genade vertrooste en sterke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen in dit voor hen zo groot verlies. De Heere heilige deze ernstige roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad, Ds. C. J. Meeuse, preses
G. Geijtenbeek, scriba

Goes, 11 februari 2016

Vanaf heden **te huur:**
kamer appartement in Lunteren,
centraal gelegen Ederveen/Ede. Voor
inlichtingen: 06-53741104.

**Reformatiorische
Psychologenpraktijk
Nederland**

Reformatiorische Psychologenpraktijk Nederland
biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding
en psychologisch onderzoek aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

VANAF 1-1-2016 EEN NIEUW ADRES!

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

NIEUWERKERK A/D IJSSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52
www.stolkorgels.nl

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

Heel veel Aanbiedingen!
www.derooboeken.nl
078-6124081

Te koop: recreatiewoningen 10 pers.,
5 sl.k., 2 badk., reform. park **Holten.**
www.vandam-recreatiewoningen.nl

Regionale zendingsmiddag
Zaterdag 27 februari 2016

Aanvang: 14:30 uur
Adres: Boazkerk Slidrecht, Rondo 325
vanaf 14:15 uur: samenhang

Sprekers: ds. A.T. Huijsjer •
oud-evangelist Jasper Otte • Just van Toor

Organist: Lenard Verkamman
Kinderkoor 'De kleine lofstem' uit Tricht-Geldermalsen
o.l.v. Marja van Bruchem

Orgel: Mark Brandwijk
Collecte: t.b.v. ZGG
Kindercreche aanwezig

**Thema: het volk dat
in duisternis wandelt,
zal een groot licht
zien.
(n.a.v. Jes. 9.1)**

Lente in de Pfalz?
Twee ruime vakantiewoningen
beschikbaar in de overweldigende
natuur van het Nordpfalzerbergland:
uitgestrekte wandel- en fietspaden
in de directe omgeving, historische
plaatsen als Heidelberg, Trier, Worms
en Frankenthal op dagtocht afstand.
Rust, natuur en cultuur. (Ook in de
zomervakantie nog enkele plaatsen
vrij). Meer informatie: fam. Moussault,
op www.beth-etham.de of onder
tel. nr. 0049-6385-92 555 77
(Nederlandstalig).

Th. Van der Groe
Toetssteen der ware en valse genade

Hierin wordt ons het onderscheid
getekend tussen waar en vals,
echt en onecht geloof.

Bezoek onze site of vraag een gratis brochure aan.
www.Cursussenoudvaders.nl
tel. 0118-583025 / 0172-532796

NUNSPEET:
Luxe 6 tot 8 pers. notariswoning
op gezellig park (Familiehuis)
met recr.team, wifi, zondags-
rust. Achtertuin direct aan
Veluwemeer en haven (veilig
hekwerk voor kinderen), strand,
bos. Wasmachine/droger, 2 bad-
kamers. Info: 0345 - 58 20 58 /
06 - 12 65 63 52.

Te huur op de VELUWE 6 pers.
gegarandeerd schoon chalet.
Per wk € 375,00 (jul/aug), buiten deze
per. € 295,00. Week 30 t/m 35 is al
verhuurd. Voor info en/of foto's:
tel. 078-6426651/06-54202626,
e-mail: verweijvanhoven@kpnmail.nl

Jong stel zkt woonruimte te huur v.a.
aug, **Barneveld** e.o. Tel. 06-16636432.

4-6 p. vak. huis VELUWE (Stroe)
Rust & ruimte. Tel. 06-21420647
of mail molshoop@solcon.nl

Psychosociale Hulp H.I.Ambacht
www.jeugdpraktijkambacht.nl
06 - 34 28 32 83

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl
Psychologische Hulpverlening

Voordelig met het hele gezin in eigen
sfeer naar zon, water en bergen?
Vanaf € 495,- per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
Nederlandstalige kerkdiensten en
animatieteam voor jong en oud.
Info: www.es-vakanties.nl
of bel: 055 3030083.

RST
Zorgverleners

Kraamzorg

**“Die eerste kraamdagen
vergeet ik nooit meer”**

Kraamzorg door medewerkers met
een reformatische identiteit, dat is
een vertrouwd idee. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342 - 42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **huishoudelijke
hulp en verpleging & verzorging**

2 DAGEN
Grote BALANS OPRUIMING
BIJ GEBR. KOSTER
 DV VRIJDAG EN ZATERDAG
26 en 27 februari

Voor het hele gezin!
 2 dagen alle 2e hands boeken met 30% korting!

Wegens grote voorraad vindt deze opruiming ook plaats vanuit onze voorraadkelder! *
 * Er is een lift aanwezig voor degenen die slecht ter been zijn.

- NIEUWE RESTANTEN
- TWEDEHANDS BOEKEN
- BESCHADIGDE BOEKEN
- VEROUDERDE BOEKEN
- AANBIEDINGEN IN CD'S

Ruime keuze in voordel CD's
VANAF 0.50
 Nieuwe boeken tegen weggeef prijzen

Niet voor handelaren
 Geen verzending
 OPENINGSTIJDEN:
 vrijdag 09.00-21.00 uur
 zaterdag 09.00-17.00 uur

Uitgeverij Boekhandel
GK Gebr. Koster
 Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
 tel. 0342 - 41 69 86

www.gebrkoster.nl

VEEL EENMALIGE AANBIEDINGEN

TROUWPLANNEN? Kijk eens op
www.willemverhoevenfotografie.fotoport.nl

 Agathos

- Nette **hulp** bij het **huishouden** voor vader?
- Beter omgaan met uw zoon met **autisme**?
- Weer een **gezellige gezinsmaaltijd**?
- Hulp bij het **douchen** voor uw moeder door een bekwame verzorgende?
- **Mantelzorg** ondersteuning?

Agathos is een reformatorische organisatie en biedt zorg en hulp aan iedereen die dat nodig heeft.

(010) 26 40 777
www.agathos-thuiszorg.nl

Agathos is onderdeel van Lelie zorggroep (leliezorggroep.nl).

 E. Treur
 Kroostweg 22
 3704 ED Zeist
 Telefoon 030 - 6924258
 Mobiel: 06 - 57315689
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Begrafenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Begrafenisonderneming **De Jongh**
 H. de Jongh - D.D.E. Meliëste - M.K. Ligthart - A.J. van Lieburg

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Wij zijn dag en nacht persoonlijk bereikbaar.

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611154
Waardenburg	0418 - 652039
Werkendam	0183 - 701017
Papendrecht	078 - 6412740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683838

Begravenisverzorging Schutte-Versteeg uit Papendrecht en A.G. Boer uit Nieuw-Lekkerland zijn door ons overgenomen.

www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Boekhandel De ZONNEBLOEM
 Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
 033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

Compleet ingerichte 6-8 persoons lodgetenten, direct aan Lago Maggiore of bij Friese meren.

 Family Lodges www.familylodges.nl 0343 481155

LANDELIJKE DAG VAN DE EVANGELISATIE

WAT MOET IK ZEGGEN?

IN GESPREK MET ONZE ONKERKELIJKE NAASTE

LOCATIE:
 Kerkgebouw GG Gouda
 Nieuwe Gouwe O.Z. 2B

- Workshops over het thema 'In gesprek met...'
- Tijdens het programma is er kindercrèche
- Doventolk aanwezig
- In de middagpauze: soep&brood te koop!
- Meer informatie: www.evagg.nl

VAN HARTE WELKOM!

PROGRAMMA DV 5 MAART 2016

09.30 uur Inloop met koffie en thee
10.00 uur Aanvang programma

- Lezing door ds. B. Labee
- Presentatie nieuwe brochure 'Een leesbare brief'
- Workshopronde 1

Middagprogramma:

- Lezing door ev. A. van Setten: In gesprek met Moslims
- Workshopronde 2
- Presentatie themamap 'Abraham'

14.15 uur Sluiting

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Cedrah Wonen, zorg en diensten vanuit een reformatorische levensovertuiging

Liefdevolle ouderenzorg volgens Bijbelse normen en waarden

Ontdek wie wij zijn op cedrah.nl.

Cedrah biedt wonen, zorg en diensten aan ouderen die bewust kiezen voor een organisatie met een reformatorisch identiteitsprofiel. Cedrah gaat uit van de Gereformeerde Gemeenten in Zeeland en Zuid-Holland en de Christelijke Gereformeerde Kerken in Rotterdam en omgeving.

Meer informatie? Bel naar 0118 67 66 00, mail naar zip-info@cedrah.nl of ga naar cedrah.nl.

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Begrafenisonderneming De Kloe

Delkant 8 | 5311 CJ Gameren
Tel. 0418 - 56 21 74
www.begrafenisondernemingdekloe.nl

VAKANTIE in de BETUWE

Rust, ruimte en gezelligheid op camping DE VIJVERHOF in OMMEREN. Kindvr., div. act. Huurcaravan 4 pers. en 3 pers. Zaalverhuur voor fam. en zakel., max. 70 pers. Tevens pabo-ers en o.a.ers gevraagd voor recreatie in de zomervak. Tel. 0344-601973 of www.campingdevijverhof.nl

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken. Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

HUDSON TAYLOR

Stichting Bijbelse Hulpverlening China

Zonder u staat Yuan alleen

De kerk in China groeit. De Hudson Taylor Stichting ondersteunt met:

- Onderwijs
- Lectuur
- Toerusting
- Diaconaat

www.hudsonstaylor.nl

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

SHG
Stichting Hulpverlening in China

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
B.g.g. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
0166 - 65 26 05

Maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 11.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Redacteurs:

ds. B. Labee, ds. C. Neele

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 115a, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@klijksafe.nl

Boeken ter recensie

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@klijksafe.nl

Meditaties

ds. C. Neele,
Egde 28, 3171 DE Poortugaal,
T 010-5017707
E c.neele@klijksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsen 131
2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@klijksafe.nl
Aanlevertijd: Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900, F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij,
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899, F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,15 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
F 0348-483599
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 13,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 26,- per jaar + extra portokosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
E purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Kan onze Generale Synode veranderingen aanbrengen in het Doopformulier?

Toen ik op mijn twaalfde verjaardag gedoopt werd, stond mijn vader daar slechts als toehoorder of getuige bij. Hij was zelf niet gedoopt en durfde niet gedoopt te worden omdat hij geen vrijmoedigheid had de vragen bij de volwassen-doopt te beamen. Kunnen die vragen niet aangepast worden?

Worsteling

In de vraag - die we wat samengevat hebben - proeven we iets van de worsteling die regelmatig in onze gemeentekring (en daarbuiten) voorkomt. Als we door nalatigheid van onze ouder(s) of geboren 'buiten het erf van het verbond' ongedoopt volwassen worden, is er alleen de weg van de volwassendoop. Indringend komen dan de vijf vragen op ons af, waarvan de derde luidt: 'Ten derde, of gij gelooft dat Jezus Christus, Die tegelijk waarachtig en eeuwig God is en waarachtig mens, Die Zijn menselijke natuur uit het vlees en bloed der maagd Maria heeft aangenomen, u tot een Zaligmaker van God geschonken is; en dat gij door dit geloof ontvangt vergeving der zonden in Zijn bloed, en dat gij een lidmaat van Jezus Christus en van Zijn Kerk door de kracht des Heiligen Geestes zijt geworden?' Ook het slot van de vierde vraag kan heel wat opzien geven: '...en belooft dat gij in de gemeenschap dezer Christelijke Kerk, niet alleen in het gehoor des Goddelijken Woords, maar ook in het gebruik van het Heilig Avondmaal, zult volharden?'

Als we eerlijk moeten belijden hier buiten te staan, is het begrijpelijk dat er geen vrijmoedigheid is om als volwassene gedoopt te worden. Met als gevolg dat de

persoon in kwestie zelf ook geen ja-woord mag uitspreken bij de kinderdoop.

Dordtse Synode

Beide doopformulieren, zowel om de Heilige Doop aan de kinderen als aan de volwassenen te bedienen, zijn samengesteld door Petrus Datheen (± 1531-1588). Hij heeft uit de rijke schat van de Reformatie geput en daarmee de kern van de gereformeerde belijdenis samengevat. De Dordtse Synode (1618-1619) heeft in de Dordtse Kerkorde opgedragen om beide formulieren te gebruiken (artikel 58). Maar nadrukkelijk hebben ze ook een *inhoudelijk* standpunt ingenomen in artikel 59: 'De bejaarden (lees: volwassenen) worden door de Doop de christelijke gemeente ingelijfd en voor lidmaten der gemeente aangenomen, en zijn daarom schuldig het Avondmaal des Heeren ook te gebruiken, hetwelk zij bij hun Doop zullen beloven te doen'. Onze vaders hebben dus nadrukkelijk gesteld dat genade noodzakelijk is voor het gebruik van de volwassendoop. Ook in de zendingssituatie (vroeger en nu) mag er niet minder gevraagd worden. In de bekende geschiedenis van de Moorman uit Handelingen 8 zegt Filippus: 'Indien gij van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd' (vers 37b). Het zal duidelijk zijn dat een verandering door onze Generale Synode niet gewenst is (al is dat theoretisch mogelijk). Met alle pijn die dat geeft voor de ongedoopten. Het is goed dat bij een doopbediening ook deze groep mensen de Heere wordt opgedragen.

Andere kerkelijke eden

Als we overigens schrijven over het ingrijpende ja-woord bij de volwassendoop, moet het ons van het hart dat er altijd gemeentelieden zijn die niets voelen van de 'spanning' bij andere kerkelijke eden. Beseffen we dat bij een huwelijksbevestiging over een 'getrouw en Godvrezend man' en een 'vrome en getrouwe huisvrouw' wordt gesproken? Dat doopouders bij de kinderdoop worden aangesproken als 'geliefden in de Heere Christus'? En dat voor bevestigde ambtsdragers gebeden wordt, als 'mannen van goede getuigenis, en die begiftigd zijn met Uw Geest'? De Heere geve dat niemand rust zou hebben, voor we geborgen weten te zijn in de Heere Jezus Christus.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van 'De Saambinder' kun jij/kunt u mailen naar b.labee@kliksafe.nl of opsturen naar Kerkewijk 115a, 3904 JA VEENENDAAL. Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor al onze lezers, volgt publicatie in een nummer van 'De Saambinder'.

Graag wel wat geduld, er liggen inmiddels ruim zestig (!) vragen te wachten.